

Pavlov-reactie

In de beheerspraktijk denken we in Natura 2000-gebieden al gauw dat significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen een plan bij voorbaat al kansloos maakt. Het gevolg van zo'n Pavlov-reactie is dat ook een op zichzelf goed plan dat op termijn zelfs grote verbetering en beheerswinst kan betekenen ook al in onze hoofden sneuvelt: je komt immers toch niet door de significantietoets.

We vergeten dan vaak dat de tweede stap uit de habitattoets (de zogenoemde *passende beoordeling*) weer wel allerlei mogelijkheden biedt: als bevoegd gezag moet je dan, zo zegt de habitatrichtlijn letterlijk, 'rekening houden met' de instandhoudingsdoelstellingen. Dat is wat anders dan 'toetsen aan' instandhoudingsdoelstellingen. Volgens de richtlijn gaat het er dan om of 'de natuurlijke kenmerken' van het gebied worden aangetast. Zijn natuurlijke kenmerken hetzelfde als instandhoudingsdoelstellingen? Neen, niet noodzakelijkerwijs, zo lezen we ook in de jongste rechtsliteratuur (Milieu & Recht, mei 2012, p. 310-316). Je moet bij de passende beoordeling wel rekening met ze houden, maar je toetst er niet meer aan. Je toetst immers bij die tweede stap aan de natuurlijke kenmerken.

Een zeer recente uitspraak van de Raad van State¹ lijkt deze visie nu te ondersteunen. Er was door de provincie Drenthe Natuurbeschermingswet-vergunning verleend voor het verplaatsen en uitbreiden van een melkveehouderij en minicamping van een locatie binnen Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld naar een locatie op ongeveer 1.400 m afstand van dit gebied. Op ongeveer 2.100 m afstand bevindt zich echter het Natura 2000-gebied Havelte-Oost.

Als gevolg van die verplaatsing en uitbreiding vindt op bepaalde delen van de habitattypen zuurminnende eikenbossen en actieve hoogvenen een geringe toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de kritische depositiewaarde plaats van respectievelijk 0,16% en 0,78%. In de passende beoordeling was evenwel geoordeeld dat deze geringe toename niet van merkbare invloed is op de natuurlijke kenmerken van het gebied. Bovendien was het aanmerkelijk dat door de verplaatsing hydrologische verbetering zou kunnen gaan optreden, dusdanig dat eventuele gevolgen van de stikstoftoename volledig zouden worden weggenomen. Vervolgens oordeelt de Raad van State dat Drenthe op goede gronden heeft kunnen oordelen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast. De vergunning was dus terecht verleend.

Ik denk dat deze uitspraak in de Leggelderveld-zaak een zeer belangrijke is voor zowel de beheerspraktijk als de bestuurspraktijk. Mijn conclusie is dat kennelijk een kleine verslechtering, bovenop de significantie, onder omstandigheden toch kan worden toegelaten. Het gaat immers bij de passende beoordeling om de natuurlijke kenmerken van het gebied, daarbij 'rekening houdend met' de instandhoudingsdoelstellingen. In wezen blijft de Raad van State heel dicht bij de letterlijke tekst van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (de habitattoets dus) en die laat deze ruimte tekstueel inderdaad toe. Onze Pavlov-reactie was dus niet altijd helemaal juist....

Fred Kistenkas

¹ ABRS 3 oktober 2012 (Leggelderveld-zaak) op www.raadvanstate.nl terug te vinden onder zaaksnummer 201107992/1/A4.